

A forgalmas, szűk utcába tömött zsákkal rakott szekér kanyarodik be. Megáll egyik bolt előtt, s kezdik behordani róla a zsákokat. Egyik zsákhordó munkás vállára kap egy hatalmas, legalább nyolcvanöt kilós, kívül rózsaszínű zsákot, nagyot lendül vele, s egyszerre puff, a zsák leesik a földre, a sáros kövezetre, az eséstől kinyílik a zsák bekötözött szája, s egy szemvillanás alatt jókora halom piros paprika hull ki belőle, s porzik fölfelé a levegőbe. Mintha holmi hirtelen gáztámadás érte volna, hanyatt-homlok futott szerteszéjjel a kis utca népe, szemét féltve a kapuk alá. Még jó, hogy nem a pincékbe.

Csak a kárvallott munkás állt ott egy darabig – mint katóna őrhelyén –, majd lekuporodot, s hatalmas markával szedegette föl a veszedelmes fűszert. Lassacskán a többiek is előbátorodtak. Egy pillanatra valóban a hadi veszedelem hangulata lett úrrá a szíveken.

-i.

1934. január 19., péntek, 6. old.

Pesti utca

Amostanában elhunyt Héber Bernátról, a Barcsay utcai gimnázium köztisztelőben álló tanáráról szól ez az Anatol France-i történet.

Egyszer kétségbeesve kereste fel egyik volt tanítványa azzal, hogy a pénzügyintézetnél, ahol alkalmazva van, rovincsolás történt, s hogy, hogy nem – valami szörnyű tévedés folytán – harmincezer korona hiányzik a pénztárból. Esküvel fogadta, hogy nem tulajdonította el a pénzt, de tudja, hogy most mégsem veszi le róla senki a sikkasztás gyanúját, lecsukadják, s nem csak állását, de kenyerét mindenképp elveszti. Könyörtelenül kidobják a bankból.

Héber tanár úr a kétségbeesett fiatalemberre pillantott, majd szó nélkül keresgélgni kezdett íróasztala egyik fiókjában. Tanári zsebkönyvet húzott elő, forgatta-forgatta, s végül is így szólt tanítványához:

– Menjen haza. Legyen nyugodt. Minden rendbe fog jönni.

Ez még a boldog béke utolsó éveiben történt. Héber tanár úr leült, leveleket írt. Majd felkérte magához a körúti sarki hordárt, s a leveleket elküldte vele a címzettekhez. Hatvan levelet küldött el. Az egész „osztály” minden egyes tanulóját magához kérte. Egy óra múlva együtt volt az osztály a tanár úr lakásán. Mind a hatvan régi diák. Még aznap együtt volt a harmincezer korona.

– Jelese volt görögből, nem lehet sikkasztó – magyarázta Héber tanár úr a fiúknak, s azok most is, mint mindig – tudták, hogy amit a tanár úr mond, az szentigaz.

Utána felkerekedett, s papos, zárt, fekete ferencjózsefében felkereste a bank vezérigazgatóját, a szigorú Láczy Leót.

Az tüstént fogadta őt. (Mindenkivel azonnal fogadta őt.) Tudta róla, hogy éppoly előkelő helyet foglal el a nevelés világában, mint ő a pénz világban.

– Vezérigazgató úr – mondta a tanár –, a pénz együtt van. De azért az az ember mégse sikkasztó. Jelese volt görögből. Csupa-csupa jeles felelete volt mindig, s a dolgozatai is jelesek. Mindössze egyetlen kettős dolgozata volt. Nem lehet sikkasztó. Kérem a vezérigazgató urat, rendeljen el új rovancsolást.

A vezérigazgató újra rovancsolatott, s kiderült, hogy a pénz valóban nem is hiányzik a pénztárból.

Másnap mind a hatvan osztálytárs visszakapta a pénzét.

•

A kislány félve megszólít a sétatéren egy kedves arcú nőt:

– Néni kérem, szabad itt labdázni?

A kérdezett összemorcolja szemöldökét, szigorúan a kislányra néz, majd félelmetes keménységgel ezt mondja:

– Itt nem szabad labdázni: itt kötelező labdázni.

1934. január 26., péntek, 6. old.